

There are no translations available.

Η τέχνη ως γλώσσα

Χρώμα, χώρος, σχέδιο, φώς, λέξεις που συνθέτουν την γλώσσα της τέχνης. Η γλώσσα αυτή είναι το μέσο επικοινωνίας για την μετάδοση σκέψεων και συναισθημάτων του καλλιτέχνη προς το κοινό. Στην καθομιλουμένη και γραπτή γλώσσα επικοινωνούμε με ήχους και σύμβολα τα οποία τα μεταδίδουμε ακολουθώντας πιστά κανόνες και κώδικες επικοινωνίας. Η τέχνη, έχει τους δικούς της κανόνες επικοινωνίας. Είναι μια γλώσσα πολύπλοκη όπου όλα τα απίθανα είναι πιθανά και όλα τα μηνύματα που εισπράτουμε μεταφράζονται με χιλιάδες τρόπους. Τι γίνεται στην περίπτωση όπου ο γραπτός λόγος εισβάλλει πάνω στον καμβά ενός καλλιτέχνη? Συγκεκριμένα τι προσπαθεί να μας παρουσιάσει με το έργο της η Μαρία Κομπατσιάρη? Τι είναι αυτό που την οδήγησε στην ανάγκη να δώσει λόγο στην τέχνη της;

Το έργο της Μαρίας Κομπατσιάρη θα μπορούσε να διαχωριστεί σε δύο τμήματα. Στο ένα τμήμα κυριαρχεί η γραμμή. Η γραμμή ως έννοια είναι το αποτύπωμα που αφήνει ένα κινούμενο σημείο. Στη γεωμετρία η γραμμή δεν έχει πάχος, μπορεί απλά να είναι ευθεία ή καμπυλωτή. Στην τέχνη αντίθετα μπορεί να εμφανιστεί με πολλές μορφές. Άλλες φορές λεπτεπίλεπτη και αρμονική και άλλες παχειά, δυναμική και απειλητική. Οι γραμμές της Μαρίας είναι ταυτόχρονα και λεπτές και έντονες. Η κίνηση τους μας υποδηλώνει κεκτειμένη ταχύτητα και η όψη τους μας προκαλεί άγχος και σύγχυση. Λαβύρινθος. Η πρώτη λέξη που μας έρχεται στο μυαλό και αναρωτιόμαστε αν η καλλιτέχνη, μας προσκαλεί να χαθούμε σε αυτό το περίπλοκο σχέδιο, μέσα σε αυτούς τους ατελείωτους διαδρόμους που έχει δημιουργήσει. Ξέρουμε ότι το βασικό χαρακτηριστικό του λαβυρίνθου είναι ότι παρόλο που η έξοδος από αυτόν είναι υπαρκτή είναι συνάμα σχεδόν αδύνατο να την βρούμε. Τι είναι λοιπόν αυτή η αταξία? Είναι η ανησυχία της για το θάνατο ή η απεικόνιση της σύγχρονης πραγματικότητας? Είναι η ανάγκη της να μας δείξει το αδιέξοδο που νοιώθει ή είναι απλές διατυπώσεις του υποσυνείδητού της;

Πολλές φορές έχουμε σταθεί απέναντι σε έναν αφηρημένο πίνακα και έχουμε αναρωτηθεί το τι μπορεί να σημαίνει η εικόνα που βλέπουμε. Ο καθένας από εμάς έχει και μια διαφορετική άποψη. Η αναρώτηση αυτή θυμίζει το παιχνίδι που παίζουν μικροί και μεγάλοι με τους σχηματισμούς που δημιουργούν τα σύννεφα. Έχει λοιπόν ουσία να φτάσουμε σε ένα κοινό συμπέρασμα? Η απάντηση είναι αρνητική και σε αυτήν κρύβεται και η μαγεία της τέχνης. Το γεγονός δηλαδή, ότι ο κάθε άνθρωπος, μέσα από το δημιούργημα ενός καλλιτέχνη, μπορεί να αναπτύξει την δικιά του ερμηνεία και να δώσει τις δικές του απαντήσεις. Πολλοί φιλόσοφοι υποστηρίζουν ότι η τέχνη δεν εξυπηρετεί από μόνη της κάποιο συγκεκριμένο σκοπό, απλά υπάρχει για να υπάρχει. Στην εκτεταμένη προσπάθεια ερμηνείας της χάνεται αυτή η ουσία της αυτούπαρξης της. Η Μαρία Κομπατσιάρη αναφερόμενη σε αυτή τη σκοπιά του έργου της μας αποκαλύπτει ότι η δημιουργία των τυχαίων αυτών σχηματισμών είναι ένα καινούργιο πείραμα για αυτήν. Οι άτακτες

καμπυλοειδείς γραμμές που σκεπάζουν η μια την άλλη δημιουργούν πολύπλοκους ιστούς που δίνουν την αίσθηση του βάθους και του χάους ταυτόχρονα. Τις αποκαλεί κορδέλες, διαδρομές και προσκαλεί το σύγχρονο άνθρωπο να χαθεί μέσα σε αυτές.

Το χάος των γραμμών σχεδόν πάντα πλαισιώνεται από ένα κάδρο, όπου φυλάσσεται και αποστασιοποιείται από το γραπτό λόγο της ζωγράφου. Ο γραπτός της λόγος έχει και αυτός χαοτική μορφή. Δεν διαβάζεται και δεν βρίσκεται εκεί για λόγους επεξηγηματικούς. Η ύπαρξη του εκ νέου είναι καθαρά συμβολική. Έτσι όπως βρίσκεσαι εκτεθειμένος ανάμεσα στις κυματοειδείς γραμμές, το ίδιο χαμένος βρίσκεσαι μπροστά στα σύμβολα και τα γράμματα που εμφανίζονται πάνω στους πίνακες. Παρόλο που τα σύμβολα αυτά είναι παρμένα από γλώσσες νεκρές και από τις επιστήμες, είναι αναγνωρίσιμα σε μας σαν σχηματισμοί και οι έννοιες τους μας είναι παντελώς άγνωστες.

Η χρήση του συμβολισμού στην τέχνη είναι πολύπλευρη. Η Μαρία Κομπατσιάρη στους πίνακες της δεν μας δηλώνει ούτε χώρο, ούτε τόπο και δεν έχει ως σκοπό την αναπαράσταση συγκεκριμένων αντικειμένων. Η υποβολή συναισθημάτων είναι ο απότερος στόχος της ο οποίος εκφράζεται και υλοποιείται με τη χρήση των συμβόλων αυτών. Η τέχνη της εκφράζεται με την αποκάλυψη διαφόρων εσωτερικών της προβληματισμών, μέσα από χρώματα, μορφές και σύμβολα, προσφέροντας στο κοινό της τη δυνατότητα να έρθει σε επαφή με τη μυστική και μυστηριακή μορφή της οπτικής της πραγματικότητας.

Αναστασία Χαρούση 2004

Ιστορικός Τέχνης